

Karl Annuk 80

Tuntud rohumateadlane, Eesti Maaülikooli emeriitprofessor põllumajandusdoktor Karl Annuk sündis 23. novembril 1930. aastal Põhja Tartumaal (hiljem Jõgevamaa) Kaarepere (nüüd Palamuse) vallas Kassivere (vahepeal liidetud Visustiga) küla Saare talus. 1939. aastal alanud koolitee kulges läbi Visusti alg- ja Kaarepere 7-kl kooli. Vaatamata poliitilistele muutustele ja sõja-aastatele õnnestus tal koolis aasta-aastalt edasi jõuda, ka jätsid rinnetest mahajäänud laskemoon ja lõhkekehad poisi ellu ja terveks. Tubli tunnistus Kaarepere koolist võimaldas edasi õppida Tartu Linna I Keskkoolis (1946–1950), alaline pinginaaber hilisem tuntud veterinaariadoktor Ilmar Müürsepp. Kuigi kodutalu maad läksid juba 1948. aastal Ausi sovhoosile ja talupidamise perspektiiv haihtus, otsustas Karl Annuk jätkata õpinguid Tartu Ülikooli põllumajandusteaduskonnas. Õpetatud agronoomi diplomi sai ta vahepeal moodustatud Eesti Põllumajanduse Akadeemiast 1955. Tookordne IV lend on oma 91 lõpetajaga andnud seni suurima täienduse kõrgharidusega agronoomide perre.

Juba ülikoolis õppimise ajal alustas Karl Annuk tööd taimekasvatuse kateedris osalise tööajaga vanemlaborandi ametikohal. Pärast akadeemia lõpetamist töötas lühikest aega EPA Raadi õppe-katsemajandis agronoomina, kust rektoraat kutsus ta tuttavasse taimekasvatuse kateedrisse tagasi ja võimaldas edasi õppida Leningradi Põllumajanduse Instituudi juures aspirantuuris, juhendajaks professor Ioill Vesselovski. 1962. aastal valmis kandidaadi väitekirja teemal: *Toidu- ja tööstuskartuli kvaliteet, rajoonitud ja perspektiivsete sortide ning hübriidide tähtsuse anatoomilised ja biokeemilised näitajad*. 27. märtsil kaitstud teaduskraad leidis VAK-is kinnitamist 8. detsembril, mis arvestades selleaegset tava oli väga hea tulemus. Kartulikasvatuse alane diplom- ja edukalt kaitstud kandidaaditöö oleks loogilise jätkuna võinud viia sellesuunalise doktoritööni, kuid olukord kujunes teiseks.

EPA taimekasvatuse kateedris pandi assistant Karl Annukile 1956. aasta sügissemestrist kohustus õpetada üliõpilastele hoopis sookultuuri, so ainet, mida nende agronoomide lennule õppejõu puudumisel ei õpetatudki. Sellekohase õppeprogrammi puudumisel tuli see Karl

Annukil endal koostada, õpiku puudumisel valmistada ette loengumaterjal ja praktikumi läbiviimiseks koguda vajalikud näidised. Pingelises olukorras oli erilise töökuse kõrval kasuks omaaegne Tooma praktikandisüvi (1953) ja sõprussidemed sealsete teaduritega. Toomal viibimine kuulus edaspidi ka tema üliõpilaste igasuvisse praktikumi kavva. Karl Annuk lävis aastakümneid bioloogidega, võttis osa Zooloogia ja Botaanika Instituudi ekspeditsioonidest Eesti eri paikadesse. Neil retkedel omandas ta väga hea taimetundmise ning koostas rikkaliku sootaimede herbaariumi. Viimast mäletavad kindlasti kõik agronoomid, kes sookultuuri EPA-s õppisid ja praktikumi lõpus arvestusel taimede tundmist vastama pidid.

Hiljem võeti Eesti eeskujul sookultuur Nõukogude Liidus 13 kõrgkooli õppekavasse ja seda õpetati kõikjal siinkoostatud, vene keelde tõlgitud programmi alusel.

1976. aasta sügisest võeti sookultuuri õppeaine Eesti Põllumajanduse Akadeemia Agronoomiateaduskonna õppekavast maha (esimesena Nõukogude Liidus), kuna dotsent Karl Annuk lahkus akadeemiast ja sama kompetentset õppejõudu polnud kusagilt asemele võtta. Lahkumise põhjuseks oli soov segamatult süveneda uurimistöösse ja koguda materjali doktoriväitekirja kirjutamiseks. Uueks töökohaks sai vanemteaduri ametikoht Eesti Maaviljeluse Instituudi kultuurrohumade osakonnas, asukohaga Jõgeva Sordiaretusjaamas. Asutuse vahetusega ei kaasnenu katsekohtade (Ihaste, Nõmmiku, Korva, Valguta, Räpina) ega elukoha vahetust. Seitse aastat ja seitse kuud Eesti Maaviljeluse Instituudis kestnud pingelise töö järel avanes Karl Annukil võimalus vahetada veelkord töökohta – seekord kodule ligemale. Eesti Loomakasvatuse Instituuti loodud rohumade sektor pakkus selleks soodsa võimaluse. Samaks ajaks oli valminud ka doktoriväitekirja. Viimase venekeelne korrektuur, trükimasinaga ümbertrükkimine, eelkaitsmine, kaitsmisnõukogu uue koosseisu kinnitamise ootamine ja muu bürokraatlik ajaviit võttis 3 aastat. 18. veebruariks 1988 olid kõik barjäärid murtud ja Lätis, Skriveris sai töö edukalt kaitstud. VAK-is läks kraadi kinnitamine kiiresti – sama aasta jaanipäevaks oli otsus dissertandil käes. Väitekirja materjalide põhjal ilmus 1992 monograafia: *Polderniitude rajamine ja intensiivne kasutamine turvasmuldadel* (Tallinn, 199 lk, vene keeles). 1990 valiti Karl Annuk Eesti Põllumajandusülikooli rohumaviljeluse kateedri professoriks (osalise koormusega), mis tähendas sookultuuri taasõpetamist järgneva 3 aasta jooksul. Arvestades väga pikka tööstaaži kõrgkoolis (kokku 28 aastat), valis EPMÜ nõukogu Karl Annuki emeriitprofessoriks (1993).

Seoses Eesti Loomakasvatuse Instituudi ja selle rohumade sektori likvideerimisega lõppes Karl Annuki töösuhe selle instituudiga 31. mail 1994. aastal.

Karl Annuk on olnud mitmes ühiskondlikus ametis: pikka aega agronoomiateaduskonna nõukogu sekretär, EPA väitekirjade kaitsmise nõukogu liige, põllumajandusteaduste ja majandusteaduste doktorinõukogu sekretär ja liige, ETF põllumajandusteaduste ekspert, Aka-

deemilise Põllumajanduse Seltsi asepresident (1989–1995), ajakirja Agraarteadus toimetuskolleegiumi liige ja sekretär (1989–1997) jne. Ta on oponentinud hulgaliselt magistri-, kandidaadi- ja doktoritöid. Kõigis neis ametis on tema täpsust ja kohusetundlikkust kõrgelt hinnatud.

Karl Annuki panust rohumaaiviljelusteaduse varasalve on raske üle hinnata. Lammi turvasmuldadel läbiviidud katsetes uuris ta niidutaimiku juurtesüsteemi kujunemist ja seda mõjutavaid tegureid, juurtekamara vastupidavuse reguleerimise võimalusi, mulla looduslikku seemnevaru, koristamissageduse negatiivse mõju leevendamise teid sookultuurniitudel, rajamiseelset varu väetiste andmise võimalusi, perioodilist väetamist ja väetamise järelmõju, külvikordi niiduviljeluses ja palju muid olulisi küsimusi. Oma 2002. aastal avaldatud personaalnimestikus (Tartu, 23 lk) on ära toodud 188 trükiteed, sh mitmeid õppevahendeid (korduvate kordustrükkidega) nagu: *Liblikõieliste ja kõrreliste heintaimede seemned* (Tartu, 1965, 44 lk), *Liblikõieliste ja kõrreliste heintaimede määraja* (Tartu, 1966, 112 lk), *Heintaimede määraja ja rohumaaiviljeluse praktikum* (Tallinn, 1971, 252 lk, kaasautor A. Sau). Lisaks personaal-

nimestikus toodutele on Karl Annuk hiljem trükitis avaldanud ridamisi töid, nii, et koguarv küünib nüüdseks üle 200. Pärast pensionile jäämist on ta pühendunud ajalooliste materjalide uurimisele. Temalt on ilmunud väljaanded: *Eesti Agronoomide Seltsi Rootsisis* (Tartu, 1995, 64 lk), *Professor dr. sc. nat. Elmar Leppik* (Tartu, 1998, 64 lk), *Dr. agr. Professor Nikolai Rootsi* (Tartu, 1998, 56 lk), *Talude pärisostmisest eestikeelses Liivimaal* (Tartu, 2010, 29 lk) ja artikliteseeria *Taimikasvatustlikust katsetegevusest Eestimaal ja Põhja-Liivimaal XIX sajandil ja XX sajandi kahel esimesel aastakümnel* (Agraarteadus 2000, nr 1, 2, 3, 4).

Kokkuvõtvalt võime Karl Annuki puhul kinnitada, et ka ilma suure abiliste väeta ja vähese rahalise toetusega võib teaduses edu saavutada. Muidugi peab jätkuma visadust ja töökust, millest juubilaril puhul puudust pole olnud. Kas aga meil, tema kaasteelistel, küllalt taipu on olnud seda märgata ja tehtu eest tunnustust jagada?

Soovime juubilar Karl Annukile tugevat tervist ja õnne!

Ants Bender

JUUBILARID

85

Vilma Raudsepp

80

Karl Annuk
Kaarel Kadarik
Heiki Kuigo
Leopold Meensalu
Andres Reitalu
Leo Saluste
Peeter Tamm

75

Eerik Müts
Lembit Pettai
Hugo Remmelg
Eha Toomiste

70

Eino Härm
Mihkel Jalakas
Raimo Kõlli
Toivo Suuroja
Tõnu Sõõro
Arvo Tõnissoo
Toivo Univer

65

Ants Bender
Märt Nõges
Saima Vilu

60

Heldur Hiis
Andres Koppel
Jüri Resev

55

Ene Ilumäe
Ilmar Kallas
Vahur Kukk
Aleksander Lember
Paul Lättemäe
Viljo Viljasoo

50

Mati Koppel

In memoriam

Endel Laas	29.08.1915–01.11.2009
Leonhard Kevvai	07.04.1927–16.11.2009
Hugo Narusberg	21.10.1919–26.11.2009
Vilmar Kruus	07.04.1927–12.02.2010
Toomas Vain	05.05.1935–08.08.2010